

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE

KANNANOTTO LUONTAISHOITOJEN KÄYTTÄJIEN OIKEUKSISTA, ITSEMÄÄRÄÄMISOIKEUDESTA JA TÄYDENTÄVIEN HOITOMUOTOJEN ASEMASTA SUOMESSA

Luontaishoitoalan keskusjärjestöt ja Suomen Terveysjärjestö tekivät oikeusministeriön ylläpitämässä otakantaa.fi-palvelussa 16.1.2026 – 30.4.2026 otakantaa.fi-kyselyn ”Täydentävien ja vaihtoehtoisten hoitojen asema sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä”:

Järjestöt muistuttavat sosiaali- ja terveysministeriötä että:

”Otakantaa.fi on kansalaisten, järjestöjen ja viranomaisten keskinäistä vuoropuhelua ja osallistumista tehostava verkkopalvelu. Palvelu helpottaa kansalaisvaikuttamista ja tiedonsaantia sekä lisää päätösten valmistelun ja päätöksenteon läpinäkyvyyttä ja parantaa niiden laatua. Otakantaa.fi on osa oikeusministeriön laajempaa demokratiapalvelukokonaisuutta, jossa tarjotaan palveluita demokraattiseen vaikuttamiseen ja osallistumiseen.”

<https://www.otakantaa.fi/fi/hankkeet/1219/>

Liitteenä on koko kyselyn raportti, johon on lisätty kyselyn tuloksista lasketut prosenttiluvut yhden desimaalin tarkkuudella ja lukemisen helpottamiseksi raportin layoutia on parannettu.

Otakantaa.fi-kyselyyn (16.1. – 30.4.2026) tuli 7175 vastausta. Kyselyn tuloksena syntyi kansalaisaineisto, jossa suomalaiset ottavat laajasti kantaa luontaishoitoihin, omaan päätösvaltaansa sekä oikeuteensa käyttää luonnonmukaisia hoitokeinoja oman ja perheensä hyvinvoinnin tukena. Aineisto muodostaa vahvan viestin siitä, että suuri joukko suomalaisia kokee luontaishoitojen kuuluvan olennaisena osana omaan terveydenhoitoonsa.

Aineistosta välittyy selkeästi tahto oikeudesta itsemääräämiseen, valinnanvapauteen ja mahdollisuuteen osallistua aktiivisesti omaa terveyttä koskevaan päätöksentekoon. Vastauksissa korostuu toistuvasti näkemys siitä, että ihmisellä tulee olla oikeus päättää omasta kehostaan ja käyttää myös luonnonmukaisia hoitomuotoja.

Aineistossa huomio kiinnittyy erityisesti siihen, kuinka vahvasti vastaajat ilmaisevat olevansa ”täysin samaa mieltä” (89 % vastaajista) itsemääräämisoikeuden puolustamisesta.

Vastauksista käy myös ilmi, että luontaishoitojen käyttö ei ole satunnaista tai marginaalista, vaan monille osa jatkuvaa elämäntapaa ja hyvinvoinnin ylläpitämistä. Yli puolet (55 %) vastaajista käyttää luontaishoitoja usein:

- 30 % käyttää luontaishoitoja viikoittain (omatoimisesti, luontaishoitajan tekemänä tai ohjaamana)
- 25 % käyttää luontaishoitoja 1–2 kertaa kuukaudessa (omatoimisesti, luontaishoitajan tekemänä tai ohjaamana)

Joskus kuulee väitteen, että luontaishoidoilla ei ole muuta vaikutusta kuin se, että luontaishoitaja saa asiakkaalta rahaa. Tämä väite ei sovi lainkaan yhteen näiden otakantaa.fi-kyselyn tulosten kanssa:

- 55 % kaikista vastaajista käyttää luontaishoitoja usein – ainakin kerran kuukaudessa
- 90 % kaikista vastaajista vastasi ”kyllä” kysymykseen: ”Ovatko luontaishoidot vähentäneet sairauspoissaolokasi tai parantaneet työkykyäsi tai hyvinvointiasi?”

Tämä osoittaa, että luontaishoitomuodot muodostavat jo nyt merkittävän osan suomalaisten arjen terveyskäytännöistä.

Erityisen merkittävä havainto on se, että aineiston vastauksista välittyy ennen kaikkea halu mahdollisuuteen yhdistää erilaisia hoitomuotoja yksilöllisesti. Vastaajista 79 % haluaa luontaishoidot mukaan SOTE-palveluihin. Vain 4 % ei halua, että yhteiskunta tarjoaa luontaishoitoja kansalaisille. Tämä on hyvin mielenkiintoinen tulos, kun ottaa huomioon, että vastaajista

- 27 % on terveydenhuollon ammattilaisia
- 2 % on tutkijoita tai akateemisia toimijoita
- 2 % sosiaali- ja terveystalvelujen viranomaisia

7. Kenellä on mielestäsi oikeus päättää lasten tai holhottavien luontaishoitujen käytöstä? *

Erityisen vahvana näkyy vanhempien kokemus siitä, että heillä tulee olla oikeus tehdä lastensa hyvinvointia koskevia ratkaisuja omantuntonsa, tietonsa ja harkintansa pohjalta. Erittäin vahva on myös halu päättää itse omasta luontaishoidosta silloinkin, kun on vakavasti sairas. Vastaajista:

- 90 % haluaa, että vanhemmilla tulee olla oikeus päättää lastensa luontaishoitujen käytöstä
- 93 % haluaa päättää itse omista luontaishoidoista silloinkin, kun on vakavasti sairas

Pidämme erittäin tärkeänä, että luontaishoitoalaa koskeissa keskusteluissa ja mahdollisessa lainvalmistelussa huomioidaan seuraavat näkökulmat:

1. Kansalaisten itsemääräämisoikeutta ei tule kaventaa.
2. Luontaishoitujen laaja käyttö Suomessa tulee tunnistaa tosiasiallisena yhteiskunnallisena ilmiönä.
3. Turvallisuutta ei edistetä ajamalla luontaishoitoja marginaaliin, vaan avoimuudella, yhteistyöllä, koulutuksella ja vuoropuhelulla.
4. Ihmisten kokemuseräistä tietoa omasta hyvinvoinnistaan tulee kunnioittaa.
5. Kokonaisvaltaisen kohtaamisen tarve terveydenhuollossa on todellinen.

Pyydämme, että Sosiaali- ja terveysministeriö huomioi otakantaa.fi-kyselyn vahvan viestin: suomalaiset haluavat osallistua oman ja lastensa terveyden hoitamiseen myös luontaishoitujen avulla.

Yhteistyöterveisin

Luontaishoitoalan Ammattilaiset ry

Puheenjohtaja Kristiina Benjaminsson, puh. 045 – 650 4092

info@luontaishoitoala.fi

<https://www.luontaishoitoala.fi/>

Facebook: <https://www.facebook.com/LuontaishoitoalanFoorumi>

X: @LuontaisFoorumi

Suomen Terveysjärjestö STJ ry

Puheenjohtaja Merja Lindström, puh. 044 – 355 8540

toimisto@stjry.fi

<https://terveysjarjesto.fi/>

Otakantaa.fi aineiston jakelu Sosiaali- ja terveysministeriössä:

- Sanna-Maria Kivivuori, pj. Teemaryhmä 5
- Jaska Siikavirta, pj. Virkamiesryhmä
- Henna Vidén, neuvotteleva virkamies, Virkamiesryhmän jäsen
- Anna Cantell-Forsbom, pj. Seuranta- ja arviointiryhmä
- Wille Rydman, Sosiaali- ja terveysministeri
- Kirjaamo

Tiedoksi:

- Eduskunnan Sosiaali- ja terveysvaliokunta
- Oikeusministeriö
- Oikeuskansleri

Täydentävien ja vaihtoehtoisten hoitojen asema sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä

Tiedot

Yhteenveto

Lisätiedot

Kyselyt

Täydentävien ja vaihtoehtoisten hoitojen asema sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä

LUONTAISHOITOJA käyttää tutkimuksen (European Social Survey 2014) mukaan miljoona suomalaista joka vuosi, joten mahdolliset muutokset lainsäädäntöön voivat vaikuttaa laajasti merkittävään osaan väestöä ja tuhansiin alalla yrittäjinä toimiviin luontaishoitajiin.

LUONTAISHOITOJEN SÄÄNTELY VOIDAAN TOTEUTTAA USEALLA ERI TAVALLA:

- rajaamalla luontaishoitojen käyttöä tietyiltä henkilöryhmiltä
- yhdistämällä osittain luontaishoitojen hoitomuotoja osaksi terveydenhuoltopalveluita
- muodostamalla vapaaehtoinen rekisteri ammatilliset kriteerit täyttävälle luontaishoitajille

Vaihtoehtona on pitää palvelut nykyisellään ilman erillissääntelyä.

Kyselyn tarkoitus on selvittää kansalaisten näkemyksiä liittyen luontaishoitojen sääntelyyn ja luontaishoitoalan toimintaan suhteessa terveydenhuoltoon.

Kysely on avoin kaikille, eikä sen yhteydessä kerätä yksilöivää tietoa vastaajista. Yhteenveto julkaistaan kyselyn päätyttyä ja toimitetaan Sosiaali- ja terveysministeriöön, Oikeusministeriöön, Oikeuskanslerille ja eduskunnan oikeusasiamiehelle.

Kyselyn järjestäjät:

Luonnonlääketieteen Keskusliitto LKL ry
Toiminnanjohtaja Regina Keskinen
040 584 2008
toimisto(at)lkl.fi

Luontaishoitoalan Ammattilaiset ry
Puheenjohtaja Kristiina Benjaminsson
info(at)luontaishoitoala.fi

Suomen Terveysjärjestö STJ ry
Puheenjohtaja Merja Lindström
044 355 8540
toimisto(at)stjry.fi

Kysymys

1. Minkä ikäinen olet? *

Vastaukset

Alle 18 vuotta 14/7175	0,2 %
18 - 29 vuotta 292/7175	4,1 %
30 - 44 vuotta 2059/7175	28,7 %
45 - 59 vuotta 2829/7175	39,4 %
60 - 74 vuotta 1740/7175	24,3 %
75 - vuotta tai yli 241/7175	3,4 %

Kysymys

2. Mikä on suhteesi luontaishoitoihin? *

Vastaukset

Luontaishoitojen käyttäjä 6176/7175	86,1 %
Luontaishoitojen ammattilainen 2031/7175	28,3 %
Terveystenhuollon ammattilainen 1959/7175	27,3 %
Luontaishoitoalan kouluttaja / koulutusorganisaation edustaja 212/7175	3,0 %
Tutkija / akateeminen toimija 142/7175	2,0 %
Sosiaali- tai terveystenpalvelujen viranomainen 146/7175	2,0 %
Ei mikään yllä mainituista 322/7175	4,5 %

Kysymys

3. Oletko käyttänyt luontaishoitaja (omatoimisesti, luontaishoitajan tekemänä tai ohjaamana)? *

Vastaukset

Viikoittain 2156/7175	30,0 %
1–2 kertaa kuukaudessa 1775/7175	24,7 %
Noin joka toinen kuukausi 944/7175	13,2 %
2–4 kertaa vuodessa 1304/7175	18,2 %
Harvemmin 708/7175	9,9 %
En käytä ollenkaan 288/7175	4,0 %

Kysymys

4. Mitkä tekijät ovat mielestäsi tärkeimpiä luontaishoitajien sääntelyssä? *

Vastaukset

Itsemääräämisoikeuden säilyttäminen 5945/7175	82,9 %
Kansalaisten valinnanvapaus 6048/7175	84,3 %
Hoitojen turvallisuus ja eettisyys 4669/7175	65,1 %
Hoitajan ammatillinen koulutus 3639/7175	50,7 %
Julkinen rekisteri, josta koulutetun luontaishoitajan löytää helposti 2990/7175	41,7 %
Maailman terveysjärjestön (WHO) suositus yhdistää perinteisiä ja täydentäviä hoitoja terveydenhuoltoon 3815/7175	53,2 %
Tieteellisen tutkimuksen hyödyntäminen 2852/7175	39,7 %
Kokemuseräisen tiedon hyödyntäminen 4382/7175	61,1 %
En osaa sanoa 22/7175	0,3 %

Kysymys

5. Perustuslaki (6 § ja 7 §) ja Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (6 §) takaavat kansalaisille itsemääräämisoikeuden omaa terveyttään koskevissa asioissa. Minulle on tärkeää, että voin halutessani hyödyntää luontaishoitoja oman, lasteni tai holhottavieni hyvinvoinnin ja terveyden tukemiseen terveydentilasta tai sairaudesta riippumatta *

Vastaukset

Täysin samaa mieltä 6401/7175	89,2 %
Jokseenkin samaa mieltä 460/7175	6,4 %
Jokseenkin eri mieltä 94/7175	1,3 %
Täysin eri mieltä 196/7175	2,7 %
En osaa sanoa 24/7175	0,3 %

Kysymys

6. Kenellä on mielestäsi oikeus päättää käyttämistäsi luontaishoidoista, mikäli olet raskaana tai sairastat diabetesta, syöpää tai muuta vakavaa sairautta, tai sinulla on mielenterveyteen liittyviä ongelmia? *

Vastaukset

Minulla itselläni 6665/7175	92,9 %
Hoitavalla lääkärillä 322/7175	4,5 %
Edunvalvojalla 50/7175	0,7 %
En osaa sanoa 138/7175	1,9 %

Kysymys

7. Kenellä on mielestäsi oikeus päättää lasten tai holhottavien luontaishoitojen käytöstä? *

Vastaukset

Lasten vanhemmilla tai hoitajilla 6467/7175	90,1 %
Lääkärillä 433/7175	6,0 %
En osaa sanoa 275/7175	3,8 %

Kysymys

8. Miten yhteiskunnan pitäisi suhtautua luontaishoitoihin? *

Vastaukset

Ottamalla luontaishoitoja mukaan SOTE-palveluihin 5677/7175	79,1 %
Ottamalla luontaishoitoja mukaan Työterveyshuollon palveluihin 5060/7175	70,5 %
Antamalla luontaishoidoista KELA-korvaus 4386/7175	61,1 %
Poistamalla luontaishoidoista arvonlisävero 4222/7175	58,8 %
Tarjoamalla luontaishoitoja työsuhde-etuina (palvelusetelit) 4080/7175	56,9 %
Perustamalla julkinen rekisteri, josta koulutetun luontaishoitajan löytää helposti 4014/7175	55,9 %
Pitää tilanne TOISTAISEKSI NYKYISELLÄÄN ilman ERILLISSÄÄNTELYÄ, MIKÄLI TÄLLÄ HETKELLÄ EI OLE RESURSSEJA integroida luontaishoitoja yhteiskunnan palveluihin 3092/7175	43,1 %
En halua, että yhteiskunta tarjoaa luontaishoitoja kansalaisille 309/7175	4,3 %
En osaa sanoa 36/7175	0,5 %

Kysymys

9. Voiko TERVEYDENHUOLLON AMMATTILAINEN tarjota luontaishoitoa ILMAN kyseisen luontaishoitomenetelmän PERUSKOULUTUSTA, jota luontaishoitotoimen yhdistykset edellyttävät terapeuttirekisteriin pääsemiseksi? *

Vastaukset

Kyllä 833/7175	11,6 %
Ei 5040/7175	70,2 %
En osaa sanoa 1302/7175	18,1 %

Kysymys

10. Ovatko luontaishoidot vähentäneet sairauspoissaolojasi tai parantaneet työkykyäsi tai hyvinvointiasi? *

Vastaukset

Kyllä 6469/7175	90,2 %
Ei 357/7175	5,0 %
En osaa sanoa 349/7175	4,9 %